

BESZÉLGETÉS KUN ADALBERT ERDÉLYI SZÁRMAZÁSÚ, NÉMETORSZÁGBAN ÉLŐ FORMATERVEZŐVEL

Világszerte luxusüzleteket, lakóházakat tervez

A kommunista diktatúrában is igyekeztek a fiatalok szórakozni, a diszkó örült lemezlovasokat szült. Aztán egyeseknek elégük lett a nélkülözésből, és tovább álltak. Fiatalokkoról, kivándorlásról beszélgettünk a Németországban élő Kun Adalbert sikeres formatervezővel.

→NÁNÓ CSABA

A diktatúra kemény éveiben milyen lehetőségek adódtak a kikapcsolódásra?

Ötéves voltam, amikor a szüleimmel és öcsémmel Kolozsvár központjába, a Nyomda utcába költöztünk, és elkezdtem büszke nagycsoportosként a Magyar utcai óvodába járni. Délután az utcabeli nagyfiúk focizását követtem, irigyeltem is őket, hogy nekik mennyi mindent szabad. Estig a tömbházunk előtt ücsörögtek, az egyik „főnök” fiú gitárkíséretében idegen nyelven furcsa dalokat énekeltek az idősebb srácok. Amikor harmadikos lehettem, az volt a kívánságom, hogy karácsonyra kap-

→**Romániában egyre romlott a helyzet, nehéz volt a megélhetés. Karácsonyi és húsvéti üdvözlőlapokat készítettem, pamutvászonból farmert varrtam.**

jak én is gitárt. A nagy fiúk főleg Beatles-számokat énekeltek, gombafej formájú beatles-frizurájuk volt. Miután pionírrá avattak, kisdobos kurzusra és repülőgép-modellezésre jártam a pionírházba. De amint karácsonyra az angyal hozott egy használt gitárt, rögtön mindent abbahagytam, és átiratkoztam a gitárkurzusra. Meglepetésemre és sajnálatomra ott Csajkovszkij Hattyúk tavából tanítottak meg egy részt pengetni, és még egy román könnyűzenei számot is, ami engem igazából nem érdekelt. Én Beatles- és Rolling Stones-számokat szerettem volna gitározni, a Hattyúk tavával mégsem állhattam oda a nagyfiúk elé, ki is röhögtek volna. Ugyanakkor korán megértettem, hogy nagyon le voltunk maradva zene területen Nyugat mögött. Amikor egy szilveszteri tévéműsor befejezéseként megjelent Elvis, a szüleim azt kérdezték tőlem, hogy most mi a szép e hangos zenében, és a pasas

miért nem tud szépen leülni egy székre, hogy nyugodtan énekeljen, mint Aradszky...

A diszkóőrület hozzánk is begyűrűzött. Te nemcsak hallgattad a zenét, hanem lemezlovasként is működtél...

Édesapám 1973-ban az NSZK-ba ment pár évig dolgozni, tőle kaptam ajándékba egy Univerzum márkájú kazettás magnót. Ezt már vihettem magammal a bulikra, ugyanakkor több jó nyugati zenét fel tudtam venni kazettára. Aztán összeismerkedtem a nálam pár évvel idősebb zenekedvelő fiúkkal, akik hozzájutottak a legfrissebb diszkós számokhoz. Ezeket a Tarom pilótái hozták be az országba. Bukarestben lemásolták, elküldték az ország minden nagyvárosába, és az akkori diáklklubok első lemezlovasai bemutathták a saját kis szalagos magnóikon a közönségnek. Kolozsváron az Echinox klubban és az Orvosi Egyetem klubjában, a Diákház és a Filharmónia előcsarnokában tartottak diszkót minden szombaton. 1975-ben meglátogattam édesapámat a Köln melletti Solingen iparvárosban. Sikertől ott munkát találok, végül sok fáradtsággal összegyűjtöttem a pénzt egy magnóra. Vettem egy félprofi, japán gyártmányú AKAI 1721 W magnetofont beépített erősítővel, mellé két 45 Wattos hangfalat. Itthon aztán ezek megnyitották az utat az addig hozzáférhetetlen zenebolond kolozsvári személyiségekhez, és sok minden máshoz. Elkezdtem én is diszkózni, először az építészeti líceumban, aztán más iskolákban, de az Építészeti Egyetem dísztermébe is eljutottam. Amikor bekerültem az egyetemre, a saját gólyabálunkra szolgáltattam a zenét. Ezt követően minden szombaton diszkó volt a Mátyás Házban, ahol négy éven keresztül voltam lemezlovas. Párhuzamosan próbáltam elindítani egész kis körben zenehallgatási esteket is. Sajnos kevés alkalmat ért meg, mivel a bemutatásra méltó lemezeket egyre nehezebb lett beszerezni külföldről...

Egyetemre az akkori fiatalok által kevésbé ismert szakra, ipari formatervezésre jelentkeztl. Hogy találtál rá?

Negyedikes voltam, amikor a Napsugár által meghirdetett rajzversenyen 3. díjat kaptam. Ugyanabban az évben részt vettem egy Franciaországban meghirdetett PIFF-rajzversenyen is, ahol dicséretet nyertem. Az iskolában az akkori rajztanárnőnk elindított egy rajzkört azoknak, akiknek a rajzó-

ra túl kevés volt. Jelentkeztem, Váci tanáró tanítási módszere hamar sikerélményhez vezetett: régi orosz könyvekből másoltunk szén- és ceruzaillusztrációkat, és az egyikért nagy dicséretet kaptam. Kezdtett bennem tudatosulni, hogy rendelkezem annyi tehetséggel, hogy ebbe az irányba fejlesszem magam tovább. Végül az építészeti líceumba jelentkeztem, ahol öt évig műépítészetet tanultam. Annyira megszerettem, hogy 1977-ben felvételiztem a bukaresti műépítészeti egyetemre. A matematika nem volt erősségem, kies-

an voltunk hét helyre. Álmodni sem mertem, hogy bejutok, de ha már ott vagyok, megpróbálom – gondoltam. Két hetet vártunk az eredményhirdetésre, és a nevem ott volt a hét bejutott között. Életem legnagyobb szerencséjének tekintem ma is, az egyetemi élet fiatalágom legemlékezetesebb időszaka volt.

Mikor és miért döntöttél úgy, hogy elhagyod az országot?

A marosvásárhelyi bútorgyárban dolgoztam, kizárólag prototípusokat terveztem nyugat-eu-

FORRÁS: FACEBOOK/KUN ADALBERT



A kolozsvári egyetemi élet fiatalágának legemlékezetesebb időszaka volt

tem. Ugyanezért kiestem ősszel a kolozsvári Politechnikai Intézet építésztechnika szakáról is. Következett volna a katonaság... Bevonulás előtt egy román ismerősöm szöveg, hogy utaltassam be magam a katonai kórházba, ő majd segít. Ki kellett töltenem egy kérdőívet, és a tanácsára néhány kérdésre a legutódottabb válaszokat adtam. Be is utaltak az idegyógyászatra, ahol még két szimuláns ismerőssel találkoztam. Az egyik egyenesen Eminescunak vallotta magát, a másik állandóan sírt, hogy az életére törnek. Mindhármunkat felmentettek...

Elhelyezkedtem a kolozsvári tervezőintézetben, közben egyik barátom elmondta, hogy következő évben a Ion Andreescu Képzőművészeti Egyetem formatervezési szakára akar felvételizni. Felvilágosított, miből kell készülni, és komolyan belevágtunk. Tanfolyamokra jártunk, az egyetem műtermeibe is bemenészkedtünk. Eljött a felvételi ideje, 500-

rópai cégeknek, és kezdtem azon gondolkodni, hogy annak idején vajon miért nem maradtam Németországban. A gondolat kezdett már kínozni, Romániában egyre romlott a helyzet, nehéz volt a megélhetés. Karácsonyi és húsvéti üdvözlőlapokat készítettem, pamutvászonból farmert varrtam, bőrhulladékból papucsokat terveztem, ezeket árultam. Akkoriban sokat utaztam Bukarestbe a fa- és bútortipari központba, a külföldre szánt bútorokat kellett átterveznem méretre különféle hírességek lakásába. Dolgoztam Ceaușescu személyes orvosának, Cristian Țopescu sportriporternek, a külügyminiszter-helyettes fának. Közben a vásárhelyi Szekuritáé rendelt egy bútort, amibe be kellett építeni hat telefont és egy monitort. Mindenki tetszését elnyerte a munkám, látták, hogy értek a szakmához, és felkértek, hogy az útlevelesztály főnökének előszobájába tervezek egy kis Ceaușescu-szentélyt. Én közben egy németországi

művészeti kiállításra szerettem volna eljutni, már be is volt adva az útlevelekérésem. A szentélynek hatalmas sikere lett, a külügyminiszter-helyettes fi a is meg volt elégedve a bútorával. A lényeg: ők segítettek hozzájutni az útlevelehez és a német vízumhoz. Boldog voltam, éreztem, hogy az a nap, amikor megkapom, sorsdöntő lesz az életemben. Budapestig vettem jegyet, a román-magyar határon mindent kirámoltak a bőröndömből, de a diplomámat mikrofilmre másoltattam, és bevarrtam a nadrágomba. Az eredetiek a bőrönd aljába voltak elrejtve. Az izgalomtól a vonatúton három kilót fogytam... Magyarországról aztán eljutottam Németországba, Kassel városába, ahol apósom lelkipásztor ismerőse adott szállást. Megérdeklődtem a politikai menedékjog-kérelmem menetét, pár nap múlva már Off enbachban, egy politikai menekültek táborában töltöttem az éjszakát. Később köztölték velem, hogy egy Trier nevű városba kerülök, kapok lakást, de a helységet csak engedéllyel szabad elhagynom. Trier egy 100 ezer lakosú város a Mosel folyó völgyében, egyetemi központ 30 km-re a luxemburgi határtól. 1990 őszén kijött hozzám a feleségem és a fiam is, 2002-ben kaptuk meg a német állampolgárságot.

Könnyű volt a beilleszkedés?

Emberi és szakmai szempontból is hamar beilleszkedtem. Igaz, eleinte Trierben annyit kerestem tervezőként, mint egy takarítónő. Aztán egy szakmai magazinban tettem fel hirdetések, vállalatokhoz, belsőépítészeti irodáknak küldtem el a szakmai önéletrajzomat. Több visszajelzést is kaptam, végül Kölnben, majd Ulmban találtam az addigi fizetésem háromszorosáért munkát. Az ottani terveim nagyon feldobták a portfóliómat... Most már 24 éve dolgozom külső munkatársként, de kreatív igazgatói pozícióban egy 230 fős stuttgarti építészeti cégnél. Világszerte luxusüzletek, lakóházak, öregothonok, irodaépületek belsőépítészeti részét tervezem. Az ötleteimen alapuló kivitelezé-

→**24 éve dolgozom külső munkatársként, de kreatív igazgatói pozícióban egy 230 fős stuttgarti építészeti cégnél. Világszerte luxusüzletek, lakóházak, öregothonok, irodaépületeket belsőépítészeti részét tervezem.**

sek rengeteg kitüntetést kaptak. Sajnos a világvárvány nálunk is késlelteti a tervezést, de remélem, hogy ha ebben az évben hajlandóak lesznek minél többen beoltni magukat, újra beindul a lebéult gazdaság, és visszatérünk, ha nem is egy ugyanolyan, de hasonló dinamikus élethez.

→**Kun Adalbert formatervező**

Kolozsváron született 1957. április 26-án. 1983-ban végezte a Ion Andreescu Képzőművészeti Egyetem ipari formatervezői szakát. 1987. október 10-én távozott Romániából. 2002-től német állampolgár, Stuttgartban él, ahol egy jelentős építészeti iroda kreatív igazgatója.